

DENGVE DENETLEMEAđI BÜLTENİ

MECLİS'TE YENİ DÖNEM

MECLİS YENİ BAŞKANINI SEÇTİ

YENİ KABİNEDE İKİ İSİM DIŞINDA TÜM İSİMLER DEĞİŞTİ

MUHALEFETTE DEĞİŞİM TARTIŞMALARI

EDİTÖRDEN...

Türkiye pek çok tartışmanın gölgesinde yoğun bir seçim dönemini geride bıraktı. Cumhurbaşkanlığı seçimlerini 3. kez kazanan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yeni kabineyi açıkladı, seçimlerin ardından istediği sonuca ulaşamayan muhalefet kanadında ise istifalar gündeme geldi; parti yönetimleri yenilendi. CHP'deki kurultay süreci ve değişim tartışmaları ise devam ediyor.

Denge ve Denetleme Ağı olarak savunduğumuz demokrasi kriterleri çerçevesinde seçimleri tüm süreçleriyle yakından izledik. Gözümüz Demokraside kampanyamız kapsamında "Seçim Özel" bültenlerini her hafta sizlerle buluşturduk. Seçim sürecinin ardından ise bültenlerimizi daha önce olduğu gibi artık aylık olarak hazırlayacağız; ülke gündeminde yaşanan gelişmeleri denge ve denetleme merceğiyle sizlerle buluşturacağız.

Haziran bültenimizde de Meclis'te yeni dönem, merakla beklenen yeni kabine, muhalefet cephesinde yaşananlar ve CHP'deki değişim tartışmaları başta olmak üzere pek çok gelişmeye yer verdik; önemli açıklamaları derledik.

Siz de merceğinize takılan, ülke gündemine etki eden gelişmeleri bizlerle paylaşıp bültenimize katkı sağlayabilirsiniz.

Temmuz-Ađustos bülteninde görüşmek üzere.

MECLİS'TE YENİ DÖNEM

TBMM'de 28'inci Yasama Dönemi yemin töreninin ardından resmen başladı. Yemin töreninin yapıldığı ilk oturumu en yaşlı üye sıfatıyla MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli yönetti. Milletvekillerinin, alfabetik sıralı illerde, alfabetik sıralı isme göre tek tek kürsüye çağrılarak yemin ettiği tören 10 saati aştı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da, yemin töreninin bir bölümünü kendisine ayrılan locadan takip etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Genel Kurul'da AK Parti ve MHP milletvekilleri tarafından alkışlarla karşılanırken CHP, İYİ Parti ve HDP milletvekilleri ise ayağa kalkmadı.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu da Meclis'in açılışını Genel Kurul'daki sıralardan değil, locadan takip etti. Bu, parti tarihinde bir ilk olarak kayıtlara geçti. İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu ve Demokrat Parti Genel Başkanı Gültekin Uysal ise törene katılmadı.

Tutuklu Bulunan Hatay Milletvekili Can Atalay Yemin Törenine Katılmadı

Türkiye İşçi Partisi'nden (TİP) Hatay Milletvekili seçilen, Gezi davası sanıklarından Can Atalay ise tutuklu olması nedeniyle Meclis'teki yemin törenine katılmadı.

Milletvekili seçilen Atalay'ın, Anayasa'nın ilgili maddeleri uyarınca tutukluluk halinin kalkması gerektiğini belirten TİP Parti Meclisi üyesi avukat Özgür Urfa, mazbatanın alınmasının ardından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuru yaptıklarını ancak Yargıtay 3. Ceza Dairesi'ne gönderilmesi gereken dosyanın hala burada tutulduğunu kaydetti.

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç ise, Yargıtay'dan gelecek cevaba göre Meclis Başkanlığı'nın hareket edeceğini ifade ederek, "Gezi davası anayasal düzenle alakalı bir konu. Anayasa'nın 14. maddesindeki dokunulmazlık kapsamı dışında olan dosyalardan. Tabii ki bunun takdiri Meclis Başkanlığımızla Yargıtay arasındaki yazışma sonrası ortaya çıkacak hususlar" dedi.

Meclis Yeni Başkanını Seçti

TBMM'nin yeni başkanı Numan Kurtulmuş oldu. AK Parti İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, TBMM Başkanlığı seçiminin üçüncü turunda 321 oy alarak Meclis'in yeni başkanı seçildi.

AK Parti'den İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, CHP'den Ankara Milletvekili Tekin Bingöl, Yeşil Sol Parti'den Adana Milletvekili Tülay Hatimoğulları Oruç, İYİ Parti'den İstanbul Milletvekili Cihan Paçacı, DEVA Partisi'nden İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu, Gelecek Partisi'nden Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun, Türkiye İşçi Partisi'nden ise Hatay Milletvekili Can Atalay Meclis Başkanlığı için aday oldu.

TBMM Genel Kurulu'ndaki oylamada ilk iki turda adaylar yeterli oyu alamadı. 3. turda 321 oy alan AK Parti ve MHP'nin adayı Numan Kurtulmuş, 30. TBMM Başkanı oldu.

Biz ne diyoruz?

Seçimler öncesi Türkiye'de yasamanın kuvvetlendirilmesi hemen hemen tüm siyasi partilerin seçim bildirgelerinde seçmenlere sunduğu vaatler arasındaydı. Bu bağlamda Meclis iç tüzüğü ve siyasi partiler kanununda yapılacak değişiklikler büyük önem taşıyor.

Özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle beraber Türkiye'de yasamanın yürütme karşısında kanun yapma ve yürütmeyi denetim fonksiyonlarında gözle görülür bir geriye gidış yaşandı. Demokratik başkanlık sistemlerinde yürütme erkinden sert şekilde ayrı ve işlevlerini etkin şekilde yerine getiren bir yasama erki yaşamsal öneme sahip. Bu nedenle etkin bir denge ve denetleme sisteminin önemli bir bileşeni olan yasamanın etkinleştirilmesine dair önerilerimizi sunmaya ve gelişmeleri takip etmeye devam edeceğiz.

YENİ KABİNEDE İKİ İSİM DIŞINDA TÜM İSİMLER DEĞİŞTİ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, seçimlerin ardından merakla beklenen yeni kabineyi Çankaya Köşkü'nde açıkladı. Yeni kabinede, Sağlık ve Kültür ve Turizm Bakanlıkları dışında tüm isimler değişti. Yeni Hazine ve Maliye Bakanı, Mehmet Şimşek olurken eski MİT Başkanı Hakan Fidan yeni Dışişleri Bakanı oldu. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Güler Milli Savunma Bakanı, İstanbul Valisi Ali Yerlikaya ise İçişleri Bakanı oldu. 2016 ve 2018 yılları arasında Çevre ve Şehircilik Bakanı olarak görev alan Mehmet Özhaseki de yeniden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı oldu. Yeni kabinede Adalet Bakanlığına Yılmaz Tunç, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına da Mahinur Özdemir Göktaş getirildi. Yeni kabinenin belli olmasının ardından, TBMM Genel Kurulu'nda, önce milletvekili olan eski bakanlar ardından Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve 17 yeni kabine üyesi yemin etti.

Biz ne diyoruz?

Demokratik denge ve denetleme sisteminde yürütmenin içerisinde olan bakanlıkların liyakat, hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkelerinin hayata geçirildiği kurumlar olması önemli. Şüphesiz yapılan kabine değişikliği ve isimler kamuoyunda tartışılabilir ancak sistemsel bir açıdan esas sorun, yürütme erkini oluşturan kurumlar içerisinde denge ve denetleme sisteminin temel prensiplerinin hayata geçirilmesidir.

MUHALEFETTE DEĞİŞİM TARTIŞMALARI

Seçimlerin ardından istediği sonuca ulaşamayan muhalefet kanadında hareketli günler yaşanıyor. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, seçimlerden sonra istifalarını sunan Merkez Yönetim Kurulu (MYK) üyelerinin yerine yeni isimleri atadı. MYK'da kendisiyle birlikte 18 olan üye sayısını 15'e düşüren Kılıçdaroğlu, yeni MYK'sında örgütlerden sorumlu genel başkan yardımcılığına görevlendirme yapmadı. Kılıçdaroğlu, "başdanışman" sıfatıyla bu görevi önceki dönem grup başkanvekili ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'a verdi.

Değişim tartışmalarının devam ettiği CHP'de, danışman ve başdanışman olarak atanan tüm kişilerin görevlerine de seçimlerin ardından son verildi.

15 Ekim tarihine kadar ilçe ve il kongrelerini tamamlaması beklenen CHP'de, Genel Başkanın da seçileceği Olağan Kurultayın ise Kasım sonu ya da Aralık başında gerçekleşeceği ifade ediliyor. Kurultayda Genel Başkan Kılıçdaroğlu'nun yeniden aday olup olmayacağı, İstanbul Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun ise adaylık konusundaki tutumu tartışmaların odağında.

İYİ Parti'de İstifalar

Seçimlerin ardından istifaların yaşandığı İYİ Parti'de ise Genel Başkan Başdanışmanı Aytun Çıray'ın ardından, İYİ Parti kurucularından olan eski İstanbul Milletvekili Ahat Andican ve Genel Başkan Yardımcılarından Murat Keçeciler de partiden istifa etti. İYİ Parti kurucularından İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi Üyesi Taylan Yıldız da istifa edenler arasında.

İYİ Parti, 3. Olağan Kurultayını da gerçekleştirdi. Kurultayda tek aday olan Meral Akşener, oy kullanan 1151 delegeden, 1127'sinin oyunu alarak yeniden genel başkan seçildi.

“Çatı Parti” Görüşmeleri

14 Mayıs milletvekilliği seçimlerine CHP listelerinden girerek toplamda 35 sandalye elde eden DEVA Partisi, Gelecek Partisi ve Saadet Partisi, Meclis’te grup kurulmasına yönelik yürütülen görüşmelerle gündemde.

14 Mayıs seçimlerinde, DEVA Partisi 15, Gelecek Partisi ve Saadet Partisi 10’ar milletvekili kazanmıştı. Seçimlerin ardından bu üç siyasi parti, Meclis’te grup kurmak için çalışmalara başladı; yeni bir “çatı parti” altında grup kurulmasına yönelik görüşmeler yürütüldüğü basına yansdı. Ancak DEVA Partisi İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu, katıldığı bir televizyon programında TBMM’de ortak grup kurma görüşmelerinde anlaşma sağlanmadığını söyledi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun seçimlerin ardından Millet İttifakı liderlerini arayarak “Listelerimizden Meclis’e giren misafirlerimiz partilerine dönebilirler, teşekkür ederiz” dediği ifade edilmişti. 169 milletvekiliyle Meclis’te temsil hakkı kazanan CHP’nin Meclis’teki sandalye sayısı da 130’a düşmüş oldu. Meclis’te grup kurulması için ise 20 milletvekili yeterli.

Öte yandan Türkiye Değişim Partisi (TDP) CHP’ye katıldığını açıkladı. TDP Genel Başkanı ve CHP Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül, “Partimiz olağanüstü kongresini yapmış CHP ile birleşmesinin yararlı olacağına karar vermiştir” dedi.

“Biz ne diyoruz?”

Özellikle seçim sonrası muhalefet partilerine ilişkin lider değişimi talepleri ve seçim performansına yönelik tartışmalar Türkiye’de önemli bir sorun olarak varlığını sürdüren parti içi demokrasinin kurumsallaşamaması ile yakından ilişkili. Siyasi parti liderlerinin seçmenlerine ve parti örgütlerine karşı hesap verebilirliği ancak parti içi demokratik mekanizmaların kurumsallaşması ile mümkün. Günümüzde bu bağlamda yaşanan sorunlar, Türkiye’de tüm siyasi partilerin vatandaşlardan kopuk hiyerarşik yapılar olarak faaliyet göstermelerine neden olmaktadır. Bu nedenle vatandaşların temsilcilerini kendilerine karşı hesap verebilir kıldığı katılımcı bir demokrasi için parti içi demokrasiyi kurgulayacak bir siyasi parti reformu önemini korumaya devam etmektedir.

Dedi ki;

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu:

"Bir genel başkan olarak partimin yakın geleceğini, uzun hedefli yapısını düşünüyorum ve düşünmek zorundayım. Gemiyi limana sağlam götürmek kaptanın görevidir. Kaptan olarak gemiyi sağlam götüreceğimi herkes bilsin."

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu:

"Bugün içinde bulunduğumuz durum sadece bir seçim yenilgisi tablosu değil. Çaresizlik ve ümitsizlik Türkiye'yi, giderek muhalefetsiz bir otoriterliğe doğru sürüklüyor. Değişime direndiğimiz her dakika toplumla aramızdaki mesafe açılıyor."

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener:

"Biz önce bu parti seçime girebilsin diye CHP'den 15 milletvekili istedik. Hayatımın en büyük pişmanlığıdır. Sayın Kılıçdaroğlu'na teşekkür ediyorum ancak o gün bugündür bu 15 milletvekilinin bedelini ödeyemedik."

TBMM CHP Grup Başkanı Özgür Özel:

"Sorumluluk almaktan kaçmayacağım. Ama fedakarlıktan da geri durmayacağım. Konuşmam ve dinlemem gereken herkesle temas edeceğim. Parti kimsenin önünü kapatmamalı."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan:

"Ne dedik seçim öncesi? Anayasa yapalım ve bu anayasada başörtüsü konusunu masaya yatıralım, bunu çıkaralım. Bak şimdi gene söylüyorum; eğer dürüstseniz, samimiyseniz yeni yasama döneminde başörtüsü meselesini anayasa ile teminat altına alalım."

Dedi ki;

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli:

“Yeni bir anayasa ÷lkemize kazandırılmalıdır. Her vekil tarih huzurunda yaptıklarından olduğu kadar yapamadıklarından da sorumlu olacak. Sorunlar hepimizin malumudur.”

DEVA Partisi İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu:

“DEVA Partisi olarak yaptığımız toplantıların neticesinde arkadaşlarımız, ortak bir Meclis grubu modelinin büyük bir ekseriyetle uygun olmadığını, parti kimliğimizin ön plana çıkması konusunda bu modelin sorun doğuracağını düşündü.”

TGC Başkanı Nazmi Bilgin:

“Meslektaşımız Merdan Yanardađ'ın önce sosyal medyada linç edilmesi, ardından hedef gösterilmesi ve sonunda tutuklanması kapkara günlerin habercisidir. Bu karar hepimize, demokrasi ve ifade özgürlüğü isteyen herkese yönelik ağır bir gözdağıdır.”

TİP Sözcüsü Sera Kadıgil:

“Can Atalay hükümlü değil, hukuksuz bir dosyada esir olarak tutuklu bulunuyor. Ortada bir mahkeme kararı yok; suçluluğu ispat edilene kadar herkes masumdur ve seçilmiş bir milletvekilini siyasi iradeyle esir tutmak suçtur.”